

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح تعیین تکلیف بیمه اعضای مؤسسه صندوق حمایت و بازنشستگی آینده‌ساز و تحت پوشش قرار گرفتن آنان توسط سازمان تأمین اجتماعی»

بیان مسئله

چنانچه در مقدمه توجیهی طرح آمده است؛ طی چند سال اخیر اعضا و افراد تحت پوشش صندوق آینده‌ساز مرتباً به نمایندگان مجلس شورای اسلامی مراجعه نموده و از آینده این صندوق و رفتار موجود آنان ابراز نگرانی و اظهار گلایه می‌کنند. از این رو طراحان، با ارائه راه‌حل پیشنهادی در قالب این طرح، عملاً یک راه‌حل پیشگیرانه پیشنهاد کرده و سعی کرده‌اند تا از بروز مشکلاتی که در صندوق فولاد اتفاق افتاد، پیشگیری کنند. در متن طرح آمده است که «سازمان تأمین اجتماعی مکلف است بعد از دریافت کلیه امکانات، منابع، حق بیمه‌ها و مطالبات معوق مؤسسه آینده‌ساز و بدون مطالبه جدید از بیمه‌شدگان مذکور، نسبت به تداوم و استمرار بیمه افرادی که تحت پوشش صندوق حمایت و بازنشستگی آینده‌ساز هستند و برخوردار از مزایایی که به موجب مصوبه غیرقانونی شورای عالی تأمین اجتماعی مورخه ۱۳۵۶/۱/۱۲ از آن محروم گردیده بودند اقدام نماید و آنها را تحت پوشش قرار دهد...».

همان‌گونه که در متن ماده واحده مشاهده می‌شود، پیشنهاد شده که سازمان تأمین اجتماعی بدون دریافت هیچ‌گونه وجه اضافی از کارگران عضو این صندوق و تنها با انتقال حق بیمه‌های دریافتی از آنان به صندوق تأمین اجتماعی، به‌علاوه دریافت کلیه امکانات، منابع و مطالبات معوق مؤسسه آینده‌ساز، سوابق آنها را منتقل نماید. باتوجه به محتوای مقدمه توجیهی طرح و ماده واحده پیشنهادی می‌توان نقاط قوت و ضعفی را به شرح ذیل برای این طرح در نظر گرفت.

نقاط قوت

۱. از بروز مشکلاتی نظیر آنچه برای بازنشستگان صندوق فولاد پیش آمد، پیشگیری می‌شود.
۲. حقوقی از کارگران که به‌موجب عضویت در این صندوق تضییع شده است استیفا می‌شود.
۳. در نتیجه این تغییر و تحول، کارگران مجبور به پرداخت هزینه‌ای جهت نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای خود نیستند.
۴. تکلیف حقوقی صندوق آینده‌ساز روشن می‌گردد.

نقاط ضعف

۱. در طرح ابهام وجود دارد که منظور انتقال کارگران است، یا ادغام آن در صندوق تأمین اجتماعی؟ اگرچه از خلال جلسات و مباحث مطرح شده در آنها به‌نظر می‌رسد که «ادغام»، مدنظر طراحان بوده است.

مشخصات طرح

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت:

۱۴۵

شماره چاپ:

۱۶۰

تاریخ چاپ:

۱۳۹۵/۵/۴

معاونت پژوهش‌های

اجتماعی - فرهنگی

دفاتر:

مطالعات اجتماعی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۵۰۳۴

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵/۷/۷

۲. در نتیجه اجرای این طرح، کارگران عضو آینده‌ساز که به صندوق تأمین اجتماعی منتقل می‌شوند، مشمول قوانین جاری تأمین اجتماعی شده و می‌توانند از مزایای مربوط به بازنشستگی پیش از موعد این صندوق استفاده کنند. اگرچه این مورد برای کارگران نکته مثبتی است، اما وقوع یکباره آن پایداری صندوق تأمین اجتماعی را در معرض خطر قرار می‌دهد.
۳. قواعد حاکم بر بازنشستگی این دو صندوق متفاوت است. آینده‌ساز برای پرداخت در ایام بازنشستگی سقفی قائل نیست و مستمری‌های بالاتر از ۷ برابر حداقل حقوق در این صندوق وجود دارد؛ حال با ادغام آن در صندوق تأمین اجتماعی، کلیه افرادی که حق بیمه‌های بالایی پرداخت کرده‌اند عملاً نمی‌توانند از مزایای آن استفاده کنند مگر آنکه تمهیداتی برای آن اندیشیده شود که این موارد در طرح فعلی نیامده است. از این نظر می‌توان گفت که این موضوع مغایر با بند «۵» اصل چهل‌وسوم قانون اساسی است.
۴. در این نقل‌وانتقال توجه چندانی به محاسبات بیمه‌ای نشده و این باعث خواهد شد که مشترکین یکی از دو طرف ادغام (صندوق تأمین اجتماعی و یا آینده‌ساز) متضرر شوند.
۵. انتقال صندوق آینده‌ساز که مؤسسه‌ای خصوصی است در صورتی که بدون رضایت اعضای آن باشد مغایر اصول چهل‌وششم و چهل‌وهفتم قانون اساسی است.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

همچنان‌که اشاره شد، اراده طراحان مبنی بر انتقال یا ادغام مشخص نیست. چنانچه ادغام در صندوق تأمین اجتماعی مدنظر باشد، باتوجه به نقاط قوت و ضعف فوق‌الذکر، این اقدام نیازمند بررسی و دقت نظر بیشتری است. چه از این نظر که در نتیجه این انتقال چه بارهای مالی متوجه صندوق تأمین اجتماعی خواهد شد و چه از نظر تفاوت‌های موجود در قوانین حاکم بر این صندوق‌ها. به‌علاوه افرادی که تحت قوانین حاکم بر آینده‌ساز بیمه‌پردازی کرده‌اند، به‌یکباره باید با قوانین صندوق تأمین اجتماعی در مورد نحوه محاسبه، شرایط احراز و... مواجه شوند که می‌تواند تزییع حقوق آنان را در پی داشته باشد. به‌علاوه در صورتی که آورده مشمولین صندوق آینده‌ساز کمتر از آن چیزی باشد که کفاف پرداخت مستمری آنها را بدهد، اجحافی متوجه مشمولین فعلی صندوق تأمین اجتماعی خواهد بود. همچنین در این خصوص نقش نظارتی دولت نیز مغفول است که به تناسب آن باید تکالیفی برای آن در ماده واحده پیشنهادی در نظر گرفته شود. مضاف بر این موارد باید اشاره کرد که وضعیت حقوقی و قانونی صندوق هم به روشنی مشخص نیست.

پیشنهاد

با توجه به جمیع مطالب فوق و با توجه به ابهامات موجود در خصوص کارکرد این صندوق از یک‌سو و مسئولیت تضامنی دولت در خصوص صندوق‌های بازنشستگی پیشنهاد می‌شود که طرح مسکوت مانده و با تشکیل کارگروه‌های تخصصی وضعیت صندوق آینده‌ساز مورد بررسی دقیق قرار گیرد و جوانب متعدد آن و مشکلات احتمالی پیش‌بینی گردد، تا بتوان طرحی جامع برای رفع دغدغه ذی‌نفعان و بهبود وضعیت صندوق پیشنهاد داد.